

BDP Bitlis Milletvekili Hüsamettin Zenderlioğlu'nun yazılı soru önergesini Çevre ve Şehircilik Bakanı Erdoğan Bayraktar, 2 yılda bir hazırlanan “Türkiye Çevre Sorunları ve Öncelikleri Envanteri Değerlendirme Raporu” sonuçlarına dayanarak yanıtladı. Bakanlığın cevabında Türkiye'nin tamamının kirlilik ile çevrelendiği ortaya çıktı. 33 ilde hava, 23 ilde atıklar, 22 ilde ise su kirliliği var. Diğer bazı iller ise toprak, gürültü ve doğal çevrenin tahribatı gibi nedenlerden dolayı kirlendi.

İllere göre dağılım

Hava kirliliğinin sebepleri ise illere göre şöyle sıralandı: 56 ilde evsel ısınma, 7 ilde (Antalya, Balıkesir, Edirne, Erzurum, Mersin, Niğde ve Urfa) meteorolojik faktörler, 6 ilde (Bursa, Diyarbakır, Hatay, İstanbul, Kocaeli ve Karabük) sanayi atıkları, 6 ilde (Çorum, Elazığ, Konya, Tokat, Iğdır ve Osmaniye) topografik faktörler, 4 ilde (Ankara, Malatya, Ordu ve Sakarya) trafik. Hava kirliliğinin devamlılık arz etmesindeki en büyük etkenlerinin başında toplumdaki bilinç eksikliği gösterilirken, mali imkansızlıklar, yeterli denetimin yapılamaması ve kaliteli yakıt teminindeki zorluklar gibi gerekçeler de sıralandı. Hava kirliliğinin önlenmesinin en önemli sebeplerinden birinin de yakıt kullanımı olduğu belirtilen cevapta, denetim faaliyetlerinin artırılması, sanayi kuruluşlarının emisyon izni almaları ve motorlu taşıtların egzoz gazı ölçümlerinin takibinin de önemli olduğu ifade edildi.

'Deniz kirliliğinin sebebi şehirleşme'

Deniz, göl, akarsu gibi yüzey sularının kirliliğinin sebebi olarak hızlı şehirleşmenin gösterildiği cevapta, alt yapı eksikliği nedeniyle evsel atıkların yüzey sularına karışmasının da birçok kentte ciddi kirliliğe neden olduğuna işaret edildi. Kanalizasyon sistemlerinin eksik ya da yetersiz olması kirlilik sorunun yaşanmasındaki en büyük etken olarak gösterildi ve yüzey sularının kirliliğindeki diğer etkenleri de zirai ilaçlama, evsel katı atıklar ve sanayi atıkları şeklinde sıralandı. Bakanlık ayrıca su kirliliğinin önlenmesinde karşılaşılan en büyük olumsuzluğun ise, “Toplumda bilinç eksikliği” şeklinde gerekçelendirdi.

Türkiye’de kirlenmeyen yer yok!

Bitlis Milletvekili Zenderlioğlu ayrıca çevre sorunlarının bölgelere göre dağılımını da sordu. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı verdiği yanıtta göre; Akdeniz Bölgesi'nde Adana, Isparta, Maraş ve Osmaniye’de hava kirliliği sorunu yaşanıyor. Mersin’de su, Hatay’da toprak, Antalya’da atık ve Burdur’da da doğal çevre kirliliği bulunuyor.

Bakanlık yanıtında bölge ve illerine göre kirlilik çeşitleri şu şekilde: “Doğu Anadolu Bölgesi: Ağrı, Erzincan, Erzurum, Hakkari, Muş ve Tunceli’de atıklardan kaynaklı çevre kirliliği yaşanmakta. Bitlis, Elazığ, Kars, Ardahan ve Iğdır’da hava kirliliği yaşanırken Bingöl, Malatya ve Van illerinde ise su kirliliği etkili olmakta. Ege Bölgesi: Afyonkarahisar, Denizli, Kütahya, Manisa ve Muğla illerinde hava kirliliğinin etkili olduğu bölgede İzmir ve Uşak’ta atıklar, Aydın’da ise su kirliliği yaşanmakta. Güneydoğu Anadolu Bölgesi: Adıyaman, Antep, Mardin ve Kilis illerinde hava kirliliği, Diyarbakır, Siirt, Urfa ve Şırnak illerinde atıklar, Batman ilinde ise su kirliliği. İç Anadolu Bölgesi: Ankara, Konya, Sivas, Aksaray ve Kırıkkale illerinde hava kirliliği, Çankırı, Niğde, Yozgat ve Karaman illerinde su kirliliği, Kayseri, Kırşehir ve Nevşehir illerinde atıklar, Eskişehir ilinde ise gürültü kirliliği. Karadeniz Bölgesi: Çorum, Kastamonu, Tokat, Zonguldak, Bayburt, Bartın ve Karabük’te hava kirliliği, Bolu, Giresun, Gümüşhane, Ordu, Trabzon ve Düzce’de atıklar, Amasya, Artvin, Rize ve Samsun illerinde ise su kirliliği. Marmara Bölgesi: Balıkesir, Bilecik, Bursa, Çanakkale, İstanbul, Kırklareli, Sakarya ve Tekirdağ illerinde su kirliliği, Edirne, Kocaeli ve Yalova illerinde hava kirliliği.”

5 yılda 246 milyon 296 bin 170 lira ceza

Zenderlioğlu'nun son 5 yıl içerisinde çeşitli yollarla kirliliğe neden olanlar hakkında ne gibi cezai yaptırımlar uygulandığı sorusuna verilen yanıtta göre, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı 2006-2011 yılları arasındaki 5 yılda Bakanlık merkezi ile çevre ve Şehircilik İl Müdürlükleri aracılığıyla uyguladığı para cezası 246 milyon 296 bin 170 lira. Bu 3 yıllık süre zarfında en az denetim ve en az para cezasının su kirliliğinin öncelikli yaşandığı Karaman'da olması ise dikkat çekti. 2009-2012 yılları arasında toplam 126 denetim yapan Karaman, Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü, su kirliliğinin yoğun olarak yaşandığı kentte hiç cezai işlem uygulanmadığı ortaya çıktı.

DÍHA -06-03-2013